بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް

ދިވެހިރާއްޖެ

މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ

- **މައްސަލައިގެ ނަންބަރު:** 2016/HC-A/347
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:**
- ނަން: ދިވެހި ދައުލަތް ([illegible])
- ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible]
- މިހާރުގެ އެޑްރެސް: [illegible]

- **އިސްތިއުނާފަށް ހާޒިރުވި ފަރާތް:**
- ނަން: ހުސައިން އިބްރާހީމް
- އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A126396
- ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible]
- މިހާރުގެ އެޑްރެސް: [illegible]

- **ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 12 ޛުލްޤަޢިދާ 1437 / 15 އޮގަސްޓް 2016
- **ހުކުމް ތާރީޚު:** 22 މުޙައްރަމް 1439 / 12 އޮކްޓޫބަރު 2017

- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު މައްސަލައިގެ ނަންބަރު:** 37/B9C/2015
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** [illegible]
- **ހުކުމްކުރި ކޯޓު:** [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚު:** 24 ޖޫން 2015
- **ހުކުމް ތާރީޚު:** 08 ޑިސެމްބަރު 2015

- **މައްސަލަ ބެލި ފަޒީލަތުލް ޤާޟީން:**

ފަޒީލަތުލް ޤާޟީ ޢަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދު، ފަޒީލަތުލް ޤާޟީ ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ، ފަޒީލަތުލް ޤާޟީ [illegible]

(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، [illegible] ނަންބަރު 37/B9C/2015 [illegible]

[illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible]

- **[illegible]:**

01- [illegible] ނަންބަރު 37/B9C/2015 [illegible] 3000 [illegible] 5 (ފަހެއް) [illegible]

[illegible] 05 [illegible]

ބަދަލުވިޔަސް ކައުންސިލުން ނަގާ މި މުއްދަތަށް ހިމެނޭ ގޮތް [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ބަލައިދިނުމަށް އެދި ކައުންސިލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކައުންސިލުގެ [illegible] [illegible]

ބޭނުންވާއިރު، އަދި މިދައުވާއަށް [illegible] ކައުންސިލުގެ [illegible] ކައުންސިލުގެ [illegible] [illegible]

ޢަބްދުﷲ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] ކައުންސިލުން [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކައުންސިލުން

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ހ.ދ. ނޮޅިވަރަމް/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05

ދުވަހު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކައުންސިލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] 05 [illegible] ހ.ދ. ނޮޅިވަރަމް/ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ހ.ދ. ނޮޅިވަރަމް/ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހ.ދ.ނޮޅިވަރަމް/

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކައުންސިލުން [illegible] [illegible] 40

[illegible] [illegible] (ހ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކައުންސިލުން

ހ.ދ.ނޮޅިވަރަމް/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހ.ދ. ނޮޅިވަރަމް/ [illegible]

[illegible] [illegible] 05 ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މި ނިންމުމުގެ ތެރެއިން ހުށަހަޅައިފާ ގޮތުގެ [illegible]" [illegible].

02- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 37/B9C/2015 ގެ ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިދާރާ) ގެ ފަރާތުން 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ނުކުތާތަކަކީ:

- [illegible] ނަންބަރު 2013/SC-A/44 [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 37/B9C/2015 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 2013/SC-A/44 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ސިރާޖު ސައީދު [illegible] [illegible] ލޯރީގައި ހުރި 05 (ފަހެއް) [illegible] ބަދަލު ހަމަޖެއްސުމަށް، ހދ. ނޮޅިވަރަމް /[illegible]، ހުސައިން އިބްރާހީމް ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމް ކައުންސިލުގެ އިދާރާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ފަރާތުން ހުށަހެޅި ބަދަލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމް މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 37/B9C/2015 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] ފަރާތުން ބަދަލުދިނުމަށް [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (unjust enrichment) [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ނުވާތީ.

3. ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމް މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 37/B9C/2015

ޤަޟިއްޔާއަށް އެކަށީގެން ނިންމާފައިވާ ގޮތް [illegible] އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުން ބެލުން ދިރާސާ [illegible] (ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމް މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު) ގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ނުކުތާތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވިއްޖެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމް މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 37/B9C/2015 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] [illegible]، ނޮޅިވަރަމް [illegible] [illegible] ހުސައިން އިބްރާހީމްގެ 05 [illegible] ހުސައިން އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އަދި [illegible] ހުރި [illegible] ހދ. ނޮޅިވަރަމް/[illegible] ސިރާޖު ސައީދުގެ ނަގުދުގައި [illegible]

ކޮންޓްރެކްޓުގައިވާއިރު [illegible] ބަދަލު [illegible] ނުވާތީއާއި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ހުސައިން އިބްރާހީމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ހުސައިން އިބްރާހީމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުރި ކަމަށް ބުނާ 05 [illegible] ހުސައިން އިބްރާހީމްގެ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ހުކުމްކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ހ) [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
37/B9C/2015 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

[illegible] [illegible] [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 37/B9C/2015
[illegible] ހުސައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ހުސައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގައި 2015 އޮކްޓޫބަރު 19 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުސައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،
ހުސައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނަމަށް ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްދިނުމަށާއި އެމައްސަލަ ބަލައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅުން މައްސަލައެއްކަން ހުށަހެޅިފައިވާ ދައުވާގެ ސިފަ އާއި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ދީފައިވާ ބަޔާންތަކުން ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި،

އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ސިރާޖު ސައީދުގެ ނަމުގައި ދޫކޮށްފައިވާ ގޯތި ރަޖިސްޓްރީ [illegible] ކަމަށް [illegible]، އެޤަޟިއްޔާއަށް ސިރާޖު ސައީދު ނުވަތަ ސިރާޖު ސައީދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަމަވެސް [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމާއި، [illegible] ސިރާޖު ސައީދު އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެޤަޟިއްޔާގައި ސިރާޖު ސައީދުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީ އަދި ބާތިލު ރަޖިސްޓްރީ އެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/183 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] ނުކުތާތަކުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް، މަސްލަހަތު ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުގެ ބަހެއް [illegible] [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމާއި،

އަދި ކޯޓުން ހުށަހެޅިފައިވާ [illegible] ގުޅިގެން [illegible] [illegible] ކޯޓުން ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] ފައިސާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/44 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] ނުކުތާތަކުގެ 8 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި، މިގޮތުން [illegible] ސިރާޖު [illegible] [illegible] [illegible] ރަޖިސްޓްރީ [illegible] [illegible] [illegible]

ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެދިފައިވާ ކަމެއް ނޫންކަމާއި،

އެހެންކަމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/44 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/183 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ [illegible] [illegible] [illegible].

(ނ) ތިންވަނަ ނުކުތާ، ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 37/B9C/2015 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ދެވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެ 05 (ފަހެއް) [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/98 ([illegible]) [illegible]،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/98 ([illegible]) ގެ 05 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 07/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް [illegible]

އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް އަމަލު ކުރަންފެށުމާއެކު ރަށު ކައުންސިލްތައް އުފެދި ރަށުއޮފީސްތަކުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ބަލަހައްޓަމުންދިޔަ އެފަދަ ވަސީލަތްތައް ރަށު ކައުންސިލްގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ބަދަލުވެފައިވާކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ 139 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގޭކަމާއި،

ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި އިދާރާތައް ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ތަމްސީލުކުރުމުގެ ބަނޑާރަނައިބުކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/09 (14 ސެޕްޓެމްބަރު 2015) ޢާންމު ސިޓީގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ކަމާއި، [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަބްދުﷲ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 07 [illegible] 2015 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] ގޮތުގައި ހުރި 05 (ފަހެއް) [illegible] -/1500ރ (ފަނަރަ ސަތޭކަ ރުފިޔާ) 30 ޑިސެމްބަރު 2014 ތާރީޚުގައި [illegible] 2014/251 "ފައިސާ [illegible]" [illegible]،

ވީމާއެކު، [illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible]،

އެހެންކަމުން، މި މައްސަލާގައި [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible] 2014/251 "ފައިސާ [illegible]" [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible]

ބަލަންޖެހޭކަމާއި، އަދި އުނދަގޫތަކުގެ ބަދަލު [illegible] [illegible] [illegible] މިމައްސަލަ މި ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible]ކަމެވެ.

(ނ) [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ރަޖިސްޓަރީ [illegible] ޤަވާޢިދުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައިވާގޮތުން [illegible] ގޯތި ދޫކުރެވޭ 1 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ގޯތި ރަޖިސްޓަރީ[illegible] [illegible] [illegible]، އަދި މި ޤަވާޢިދުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައިވާގޮތުން މި [illegible] ގޯތީގެ ރަޖިސްޓަރީ [illegible] އެ ގޯތިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ގޯތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޯތީގެ ރަޖިސްޓަރީ [illegible] އެ ގޯތިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] ގޯތިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] އެ ރަޖިސްޓަރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޯތީގެ ރަޖިސްޓަރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible]

ބަދަލުގެ ކަންތައް ހަމަޖެއްސުމަށް ކަމާބެހޭ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ހައްގު ހުސައިން އިބްރާހީމް ލިބިގެންވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

(ބ) ފަސްވަނަ ކަމަކީ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، މި މައްސަލަ މި ކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުން ދެކެނީ ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 37/B9C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން [illegible] ހުކުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible] ހުސައިން އިބްރާހީމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި އެ ހުކުމުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބާޠިލްކުރަންޖެހޭނެކަމަށެވެ.

ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ސަބަބުތައް އެފަދައިން ހުރުމުން، ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ނޮޅިވަރަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 37/B9C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible] ހުސައިން އިބްރާހީމްގެ [illegible] [illegible]

ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ކަނޑައެޅުއްވުމަށް ތާއީދުކޮށް، އެ މުއްދަތުގެ [illegible] މި ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ހުސައިން އިބްރާހީމަށް ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލަ މި ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.